

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

РОЗВИТОК ОБСЛУГОВУЮЧОЇ КООПЕРАЦІЇ ТА ПИТАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Лазакович І.І., аспірант

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Вступ. Обслуговуюча кооперація набула свого розвитку в усіх країнах світу. В Україні також обслуговуюча кооперація займає свою ринкову нішу. Однак науковці бачать, що відсутність стандартизованої статистичної звітності не дає можливість всебічно висвітити та якісно оцінити цей процес, проаналізувати масштаби розвитку. Всі данні про діяльність обслуговуючих кооперативів збираються в індивідуальному порядку, а про результати роботи (обсяги реалізації, канали збуту та географію ринку) стверджувати дуже важко.

Результати. Досвід розвитку обслуговуючої кооперації в країнах світу показує, що цей процес не можливий також без одночасного формування законодавчої бази. Процес відродження сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в Україні можна вважати з 1997р. Саме після прийняття в 1997 році Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» кооперативна ідея знайшла своє розповсюдження усільському господарстві України. Сприяли її активізації й Укази Президента України «Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку», «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки», «Про заходи щодо розвитку кооперативного руху та посилення його ролі в реформуванні економіки України на ринкових засадах» [1,2].

Проте як зазначає Ю.А. Цимбалюк «створення правової бази для розвитку цих процесів не може призвести до прискореної реалізації об'єктивної тенденції посилення інтеграційних процесів у кооперативному русі. Практичне об'єднання та координація кооперативного господарювання є завданням досить складним та потребує певного часу. Організаційна співпраця та господарські зв'язки різних видів кооперації є хоч і важливим, але не головним показником, яким визначається рівень консолідації національної кооперативної системи. В основі її має бути започатковано розвиток діяльності міжкооперативних господарських суб'єктів, які засновуються на дольовому об'єднанні власності фінансово-кредитних, сільськогосподарських, споживчих і інших кооперативів, що дозволить їм значно розширити масштаби господарювання, підвищити його економічну ефективність і самоздатність, а отже, зменшити залежність від приватного сектора економіки та глобалізаційних процесів і того негативного впливу, який вони здійснюють на кооперативну діяльність.» [3]

На ринку сільськогосподарської продукції працюють великі підприємства, фермерські господарства, особисті селянські господарства домогосподарства. Всі вони забезпечують населення необхідною сировиною та продуктами харчування. І, якщо проаналізувати умови функціонування цих суб'єктів ринку, то умови для всіх практично однакові. Ці умови дозволяють великим підприємствам відстоювати свої позиції в конкурентній боротьбі, а середній і малий бізнес практично знаходиться у прямій залежності від посередницьких структур.

Позитивні результати є. В Україні багато показових кооперативів. Так, за результатами конкурсного відбору, який проводило Мінагрополітики за пропозиціями 24 регіональних комісій у 2020р. було виокремлено 95 показових сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, 8 з яких - в Запорізькій області. Всі вони займають реалізацією в основному продукції рослинництва (зерно та соняшник) та переробкою і реалізацією молока.

Продовольча безпека країни та суспільства визначається ступенем забезпечення населення країни екологічно чистими, дієтними та корисними для здоров'я продуктами харчування вітчизняного виробництва за науково-обґрунтованими нормами демографічно обумовлених потреб населення і доступних цінах, при збереженні та поліпшенні умов проживання [4].

Одночасно, вважається за доцільне максимально забезпечувати населення нашої країни вітчизняними, а не імпортованими продуктами. Якщо виробництво продуктів харчування та їх збереження недостатньо контролюється споживачами, то з'являється дуже серйозна небезпека, що визначається цілою низкою обставин.

Проводячи оцінку стану продовольчої безпеки України в наступний час за вищенаведеними критеріями, її можна оцінити як катастрофічною. Населення країни забезпечується продуктами харчування вітчизняного виробництва на 50 %. Великі адміністративно-промислові центри на 70-80 % залежні від зовнішнього постачання.

Перелік продуктів, які недоотримає населення, є логічним підтвердженням того, що сільськогосподарські підприємства середнього та малого бізнесу не зацікавлені в їх виробництві. Незацікавленість обумовлюється і тим, що ці підприємства відчують одну з головних проблем - неможливість виходу на ринок збуту. Сьогодні ринкові покупці бажають купувати великі партії якісної продукції з відповідними супроводжувальними документами (сертифікатами якості тощо). Малі підприємства по одинці досягти такої якості продукції не можуть, а іноді не мають фінансової можливості впровадити систему якості на власному підприємстві. Вихід є - створення багатфункціональних кооперативів, які в своїй діяльності охоплювали б всі проблемні сфери: аналіз та моніторинг

ринку, постачання якісних оборотних засобів, впровадження систем якості, переробки та пошук оптимальних каналів збуту.

Продуктами харчування забезпечують саме сільськогосподарські товаровиробники. Однак, якщо зерно, насіння соняшнику та олія - це завдання виробництва великих підприємств, то інші види продуктів частіше виробляють сільськогосподарські товаровиробники, а саме молоко, м'ясо, плоди, овочі. Але не треба забувати про те, що в структурі споживання та забезпечення основними продуктами є не тільки зернові, соняшник, цукрові буряки, молоко та м'ясо. В переліку необхідної продукції є також овочі, плоди та ягоди, і багато іншої продукції, яку частіше вирощують виробники малого сектору сільського господарства - фермерські та особисті селянські господарства. І, останні, не в змозі витримати конкурентного тиску, хоча малі підприємства є на сьогодні дуже гнучкими що до змін в смаках та вимогах до продуктів харчування. Їх невеликі масштаби виробництва дозволяють швидко репозиціонуватись, знаходити нові методи підвищення якості, розширення асортименту та кількості продукції. Однак проблема лише у відсутності консолідованих дій.

Висновки. Таким чином можна узагальнити все вищесказане і зазначити, що лише за умов консолідованих дій представників середнього та малого бізнесу, розповсюдженням кооперативного руху в Україні можливо виконання програми продовольчого забезпечення продуктами харчування. І, цей процес повинні починати самі товаровиробниками, які використовуючи законодавчу базу через кооперативні підприємства зможуть вміло лобіювати та захищати власні інтереси.

Література

1. Гончаренко В. В. Розвиток кредитних спілок України в умовах фінансової кризи. Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України: Серія: Економічні науки. 2010. №3 (42). С.71-78.
2. Зіновчук В. В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу. Київ.: Логос, 2001. 380 с.
3. Молдаван Л. В. Роль кооперативів у подоланні сільської бідності. Економіка АПК : міжнар. наук.-вироб. журн. 2010. № 11. С. 121-129.
4. Пантелеймоненко А. О. Аграрна кооперація в Україні: теорія і практика : монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 347

107. <i>Лагодієнко М.О.</i> ПОТОКОВІ ПРОЦЕСИ У ЛОГІСТИЦІ.....	379
108. <i>Лазакович І.І.</i> РОЗВИТОК ОБСЛУГОВУЮЧОЇ КООПЕРАЦІЇ ТА ПИТАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ.....	381
109. <i>Литвінов Д.О.</i> РОЗВИТОК КЛАСТЕРНИХ СТРУКТУР В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ.....	384
110. <i>Малюк О.Г.</i> АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ.....	386
111. <i>Матвійчук М.С.</i> АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	390
112. <i>Немчинінов Є.В.</i> МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ.....	393
113. <i>Печка С.С.</i> ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	395
114. <i>Попкова С.О.</i> СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ	397
115. <i>Ткаченко Д.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФЕРМЕРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	399
116. <i>Шевченко В.І.</i> ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ.....	403
117. <i>Мироненко Б.В.</i> ВПЛИВ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА РОЗБУДОВУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.....	407
118. <i>Агеєва І.М.</i> СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІН ПРОЦЕСУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	410
119. <i>Агеєва І.М., Ворона О.Р.</i> СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	414